

Sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation

En sammanfattning av Ineras arbete med tillämpning av lagen.

Deltagare: Brita Nilsson Engström, utredare
Inera

Lotta Bergman, Ineras kommungrupp

Rapport publicerad 2023-08-23

www.inera.se

Så här tänker vi lägga upp det

- Kort om Inera
- Sammanfattning av lagen
- Fråga gärna om något inte är begripligt.
- Frågestund
- Ni får gärna ta del av bilderna efteråt

Inera – kommunernas och regionernas bolag

- Inera är ett dotterbolag till SKR.
- Inera ska hjälpa kommuner och regioner att uppfylla deras digitaliseringsmål.
- Inera är ingen "vanlig" leverantör som på eget initiativ utvecklar tjänster – kommuner och regioners behov är alltid i centrum.
- Regioner och kommuner behöver inte tillämpa LOU vid köp från Inera. (Teckalundantaget) men Inera måste tillämpa LOU vid upphandlingar från underleverantörer.
- Inera omfattas av offentlighetsprincipen.

Ineras uppdrag - ett urval av tjänster

INVÅNARE

 inera

VERKSAMHET

 inera

*Konsumerar
information*

TJÄNSTER FÖR INVÅNARE

- 1177.se
- 1177 på telefon
- 1177 e-tjänster
- Stöd och behandling
- Journalen
- Provhantering
- Rådgivningsstödet webb
- Utbudstjänsten
- UMO
- Youmo

TJÄNSTER TILL VERKSAMHET

- Kunskapsstöd för vårdpersonal, NKK
- Hantering av intyg, Intygstjänsten
- Hantering av läkemedel, SIL
- Tjänster för utbyte av patientinformation, NPÖ
- Tjänster för rapportering och uppföljning, Infektionsverktyget, Nitha
- Digitala lösningar för arbetsplatsen, E-klient

GEMENSAM DIGITAL INFRASTRUKTUR OCH ARKITEKTUR

- Juridik
- Spärrar
- Signering
- Samverkansarkitektur
- Katalog/behörighet
- Säker digital kommunikation
- Referensarkitektur
- Identitet
- Standarder
- Nationell tjänsteplattform
- Säkerhet
- Tekniska plattformar
- Gränssnitt
- Regelverk

KOMMUN

REGION

*Producerar
information*

MYNDIGHET

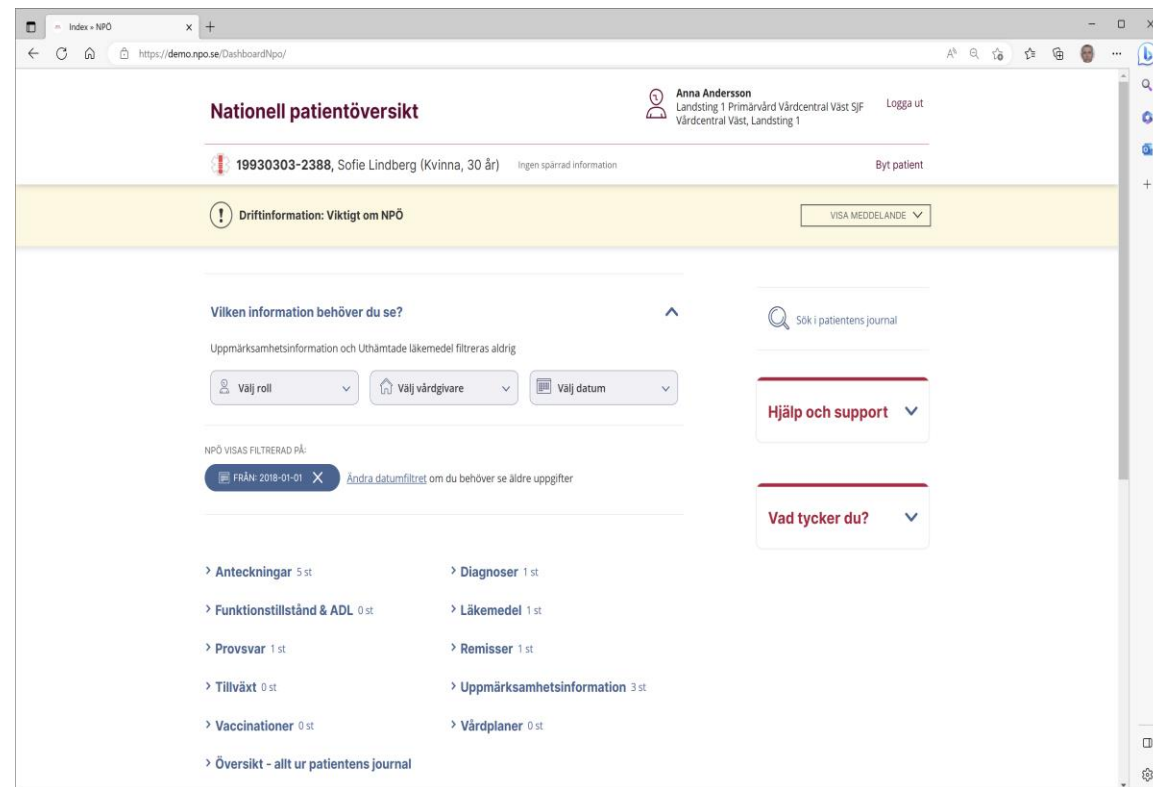

PRIVATA UTFÖRARE

 inera

Nationell patientöversikt (NPÖ) och Journalen

- Ett nationellt system för direktåtkomst som i dagsläget innehåller sammanhållen vårddokumentation.
- Man kan vara enbart konsument eller även producera information. Samtliga regioner är producenter, liksom 55 kommuner.
- Det görs ca 427 000 slagningar per månad i tjänsten, fördelat på ca 42 500 användare och 200 000 patienter.
- Den juridiska utredning som Inera har gjort kan användas som grund för att vidareutveckla NPÖ till att även stödja kommunala omsorgsgivare inom socialtjänst, om sådant beslut fattas.
- Möjligheten för invånare att ta del av sin sammanhållna journal sker via tjänsten 1177 journal som använder samma nationella arkitektur. Även Journalen skulle kunna utvecklas till att innehålla omsorgsdokumentation.

Fler kommuner behöver bli producenter i NPÖ

För att någon ska kunna läsa, måste någon dela!

Konsument: Möjlighet att *läsa* information

Vårdpersonal kan ta del av andra vårdgivares information genom att logga in och läsa patienters journaler i NPÖ

Producent: Vårdgivaren *delar* information

Till exempel att dela information från kommunens vårdsystem så att andra (t. ex. personal på regionens sjukhus och vårdcentraler) via NPÖ

Tar idag del av information via NPÖ:

- Mer än 280 av 290 kommuner
- 21 av 21 regioner

Delar idag information via NPÖ:

- Drygt 50 av 290 kommuner
- 21 av 21 regioner

Att dela är en förutsättning för att invånaren ska kunna läsa i 1177 Journal

**Kort
sammanfattning
av lagen**

Ineras arbete

- En utredning med juridiskt fokus som avslutades i juni 2023.
- Syfte: Stödande dokument där lagen förtydligas inför tillämpning i olika it-system.
- Deltagare från 35 kommuner och regioner i arbetsgrupper för gemensam dialog och tolkning.
- Avstämningar med SKR och Socialstyrelsen.
- Utredningsrapport samt inspelningar från webinarier, finns publicerade på Inera.se.

Varför lagen har tillkommit

- Målet är att förbättra och förenkla kommunikation mellan olika vård- och omsorgsgivare genom att ge varandra tillgång till relevant dokumentation.
- Syftet är att göra vård och omsorg säkrare och bättre.
- De som berörs är äldre eller personer med funktionsnedsättning som får insatser från socialtjänsten, samt patienter inom hälso- och sjukvård.
- Lagen tillämpas genom att information delas i olika it-system.
- Det är frivilligt för huvudmannen att ingå i ett system med andra.

inera ♥ IT-system

Kärnan i lagen:

”Ett elektroniskt system som gör det möjligt för en vårdgivare eller en omsorgsgivare att ge eller få tillgång, genom direktåtkomst eller annat elektroniskt utlämnande, till personuppgifter hos andra vårdgivare eller omsorgsgivare.”

Vem är omsorgsgivare enligt lagen?

- Omsorgsgivare är en myndighet som har **ansvar för, eller utför** insatser för äldre personer eller personer med funktionsnedsättning. Med myndighet menas ofta en kommunal nämnd.
- Omsorgsgivare är också **annan juridisk person eller enskild näringsidkare** som **utför** sådana insatser.
- När kommunen har **en nämnd** som fattar beslut och **en annan** som utför insatser är dessa nämnder **två olika** omsorgsgivare.
- När kommunen har **en nämnd** som **både fattar beslut om och utför** insatser, blir det **också två olika** omsorgsgivare. *"Myndigheten där beslutet tagits, och utförandedelen av myndigheten är att anse som olika omsorgsgivare."*
- När en kommun har en gemensam vård- och omsorgsnämnd uppstår **två olika verksamheter** när lagen tillämpas i ett it-system.

Exempel med två omsorgsgivare

- Birgitta, 87 ansöker om stöd i hemmet. Hennes dotter Tove hjälper till.
- Socialnämnden (omsorgsgivare 1) tar emot ansökan, utreder och fattar beslut.
- I beslutet anges att insatsen som beviljats, hemtjänst, ges till en äldre person, och därmed får ingå i ett system för sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation (SVOD).
- Birgitta får besked om beviljad insats och information om att kommunen tillämpar SVOD. Hon kan välja att inte delta.
- Birgitta tillfrågas om hon samtycker till att utföraren (omsorgsgivare 2) får ta del av beslutet digitalt, vilket hon gör.
- Två omsorgsgivare kan nu dela dokumentation i ett system, med stöd av Birgittas samtycke. Vad som delas i systemet behöver huvudmännen komma överens om. Exempelvis genomförandeplan och daganteckningar.

Dokumentation som får delas (omsorg)

- Dokumentation som uppstår vid insatser som ges för att någon är äldre eller har en funktionsnedsättning omfattas, men inte insatser som ges av andra skäl.
- Insatser som beviljas efter behovsprövning med stöd av 4 kap.1§ socialtjänstlagen:

”Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning och för sin livsföring i övrigt. Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet ska utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv.”
- Insatser utifrån SoL 4 kap. § 2a, om möjlighet att erbjuda hemtjänst utan föregående behovsprövning omfattas också, samt insatser som ges utifrån LSS. (Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade)

Möjligheter att ta del av andras information

- En omsorgsgivare (eller en vårdgivare) får ta del av uppgifter som en annan vård- eller omsorgsgivare har gjort tillgängliga i ett system. Tre villkor behöver vara uppfyllda:
  1. Uppgifterna rör en omsorgsmottagare som får den aktuella omsorgsgivarens insatser eller är föremål för en utredning om att få insatser.
  2. Uppgifterna kan antas ha betydelse för omsorgsgivarens insatser.
  3. Omsorgsmottagaren samtycker. Ett samtycke ska vara en frivillig, specifik, informerad och otvetydig viljeyttring, antingen genom ett uttalande eller genom en entydigt bekräftande handling.
- Lagen reglerar ett it-system där man läser (tar del av) andras dokumentation. Det går inte att skicka meddelanden i samma it-system. För det krävs andra lösningar. Lagen reglerar inte muntlig informationsdelning eller skriftlig via brev eller fax.

När invånaren inte kan samtycka

VÅRDGIVARE

En vårdgivare får ta del av uppgift om vilka andra **vårdgivare eller omsorgsgivare** som gjort uppgifter tillgängliga, och behandla dem. Förutsatt att:

1. vårdgivaren bedömer att dessa kan antas ha betydelse för den vård som är nödvändig
2. patientens inställning till sådan behandling av personuppgifter så långt som möjligt har klarlagts
3. det inte finns anledning att anta att patienten skulle ha motsatt sig behandlingen av personuppgifterna.

OMSORGSGIVARE

En omsorgsgivare får ta del av uppgift om vilka andra **omsorgsgivare** som gjort uppgifter tillgängliga, och behandla dem. Förutsatt att:

1. omsorgsgivaren bedömer att dessa kan antas ha betydelse för den omsorg som är nödvändig
  2. omsorgsmottagarens inställning till sådan behandling av personuppgifter så långt som möjligt har klarlagts
  3. det inte finns anledning att anta att omsorgsmottagaren skulle ha motsatt sig behandlingen av personuppgifterna.
- En omsorgsgivare får däremot **inte** utan samtycke bereda sig tillgång till **vårdgivares** uppgifter.

Hur kan lagen användas?

- I kommunala system där enbart omsorgsgivare inom samma kommun delar dokumentation.
- I regionala system där enbart vårdgivare delar dokumentation.
- I regionala system där både vårdgivare inom regionen och omsorgsgivare i flera kommuner delar dokumentation.
- I nationella system där alla vård- och omsorgsgivare kan dela dokumentation oavsett kommun- och regiongränser.
- Inera ansvarar för flera nationella system som är väsentliga beståndsdelar i digital delning och kommunikation över organisationsgränser, som Nationell patientöversikt (NPÖ), Säker digital kommunikation och olika 1177-tjänster, exempelvis Journalen.

Från kommun som
ingått i Ineras
arbetsgrupper:

“Vi har invånare som flyttar mellan kommuner med pågående insatser, vi har invånare som tillfälligt vistas i andra kommuner och invånare som är placerade i andra kommuner. Då vill vi kunna dela med oss och ta del av andras information.”

Vad krävs för att börja tillämpa lagen?

- En idé om vilka huvudmän (vård- och omsorgsgivare) som ska dela dokumentation och i vilka situationer dokumentationen behövs, exempelvis genom "fallbeskrivningar". Beslut om vad invånaren ska få ta del av om sig själv digitalt.
- Avtal mellan de aktuella huvudmännen om vilken dokumentation som ska delas och vilka principer som ska gälla gemensamt i systemet.
- Implementation av gemensamt it-system, vilket inkluderar katalogfunktion som möjliggör säker identifikation av användare med olika roller och behörigheter. Men också informatikarbete för den dokumentation som ska delas i systemet så att alla kan tolka den korrekt.
- Utbildning av användare, både om lagen och om it-systemet.
- Pedagogisk information riktad till invånare om vad lagen och systemet innebär och om möjligheter att stå utanför eller spärra dokumentation i systemet. Information ska nå ut så brett som möjligt, exempelvis i olika kanaler och på olika språk.

Utredningens förslag på fortsatt arbete

Inera har inte fått någon beställning på vidare arbete med SVOD. Men utredningen föreslår fyra områden där huvudmännen kan arbeta gemensamt.

- Dokumentation och informatik
  - Gemensamma riktlinjer
  - Målbild för invånaren
  - Spärrar, samtycken och loggar
-
- Rapporten publicerad här:
<https://www.inera.se/utveckling/rapporter-och-resultat/2023/utredning-om-sammanhallen-vard--och-omsorgsdokumentation/>

Utvecklingsmöjligheter

Möjligt för SoL-personal att läsa HSL-journaler?

- Inera utreder förutsättningar för att omsorgen skall få åtkomst och läsa information från NPÖ (Nationell patientöversikt) och andra tjänster som till exempel Journalen.
- Uppdraget kommer analysera behörighetsmodell, informatik och teknik för att ge vägledning till vidare utveckling av Ineras tjänster (tex spärr, logg, samtycke, HSA mm).
- I övrigt har Inera inte i dagsläget något uppdrag att arbetat vidare med Sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation.

Kommuner som är i gång med arbetet

- Ljusdal med 18 000 invånare, MAS initierat, de går upp med tjänsteskrivning till nämnd för beslut troligtvis under januari.
- Kristianstad med 90 000 invånare, SAS initierat, de går upp med tjänsteskrivning till nämnd för beslut troligtvis under januari. Kristianstad involverar privata utförare i införandet.
- Västra Götalands-regionen arbetar fram inriktningsbeslut och har ambitionen att få med alla sina 49 kommuner. Med andra ord ett läns gemensamt införande.
- Flera regioner diskuterar SVOD i läns gemensamt införande som det bästa för invånaren.

Frågor eller funderingar?

Mer information och kontaktvägar

- Ineras rapport [Utredning om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation – Inera](#)
- Filmade webinarier [Se filmer från webinarier om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation - Inera](#)
- SKR:s samlingsida [Sammanhållen dokumentation | SKR](#)
- Mejl till SKR:s samordnare Annelie Amigelius via info@skr.se
- Socialstyrelsens samlingsida [Sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation – samlat stöd för vårdgivare och omsorgsgivare - Socialstyrelsen](#)
- Kommunfrågor och Inera: Lotta Bergman lotta.bergman@inera.se
- SVOD: Brita Nilsson Engström brita.nilsson-engstrom@inera.se

Informationsmängder att börja med

De informationsmängder som verksamheterna ser som lämpligast att dela är:

- fast vårdkontakt
  - fast omsorgskontakt
  - kontaktuppgifter anhöriga
  - beslut och insatser
  - genomförandeplan
  - svårläkta sår.
-
- Det är inte några "beslutade" informationsmängder, utan förslag. Här finns ett fortsatt arbete att göra.

Tack!

Vill du veta mera om Inera?
Prenumerera på vårt nyhetsbrev
[Aktuellt från Inera](#) och följ oss
på [LinkedIn](#).

www.inera.se

Ett företag inom SKR